

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. spalio 17 d.
(OR. en)

14229/23

ECOFIN 1050
ENV 1126
CLIMA 477
FIN 1057

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 13696/23

Dalykas: Tarybos išvados dėl tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo
rengiantis 2023 m. lapkričio 30 d. – gruodžio 12 d. Dubajuje įvyksiančiai
28-ajai UNFCCC šalių konferencijai (COP28)
– Tarybos išvados (2023 m. spalio 17 d.)

Delegacijoms priėmimo priede pateikiamos 2023 m. spalio 17 d. įvykusiame Tarybos (ECOFIN) posėdyje
priimtos Tarybos išvados dėl kovos su klimato kaita finansavimo.

ECOFIN TARYBOS IŠVADOS

DĖL TARPTAUTINIO KOVOS SU KLIMATO KAITA FINANSAVIMO

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA:

1. SU SUSIRŪPINIMU ATKREIPIA DĖMESĮ į naujausios Pasaulinės meteorologijos organizacijos pasaulinės kasmetinės ir kas dešimtmetį pateikiamos klimato informacijos ataskaitos išvadas, jog tikėtina, kad per ateinančius penkerius metus pasaulinė temperatūra pakils iki rekordinio lygio ir bent vienus metus viršys 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu; PRIPAŽĮSTA 6-osios Tarpvyriausybės klimato kaitos komisijos vertinimo ataskaitos (AR6) išvadose nurodytą poreikį skubiai veikti – joje pabrėžiama, kad norint apriboti atšilimą iki 1,5 C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, būtina, kad pasaulyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis pasiektų viršutinę ribą ne vėliau kaip iki 2025 m., o iki 2030 m. būtų sumažintas 43 %, palyginti su 2019 m. išmetamųjų teršalų kiekiu; AKCENTUOJA AR6 ataskaitos išvadas, kad dabartiniai pasauliniai finansiniai srautai, skirti prisitaikymui prie klimato kaitos remti, yra nepakankami, ir finansavimo srautai nesiekia lygio, kurio reikia klimato kaitos švelninimo tikslams pasiekti visuose sektoriuose ir regionuose; PABRĖŽIA ataskaitos išvadas dėl pakankamo pasaulinio kapitalo prieinamumo ir dėl to, jog būtina, kad vyriausybės duotų aiškius signalus ir teiktų paramą siekdamos pašalinti kliūtis, trukdančias nukreipti kapitalą į klimato politikos veiksmus, ir kad būtų didinamas klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos skirtų finansinių srautų mastas; primena Glazge ir Šarm aš Šeiche sutartą sprendimą paspartinti pastangas laipsniškai mažinti energijos, gaunamos iš anglių netaikant taršos mažinimo priemonių, naudojimą ir laipsniškai panaikinti neveiksmingas subsidijas išskastiniam kurui;

2. šiame kontekste PRIMENA, kad Paryžiaus susitarime nustatytam užmojiui pasiekti būtina struktūrinė vidaus ir pasaulio ekonomikų, finansų rinkų ir investicijų transformacija, siekiant užtikrinti atsparumą klimato kaitai ir poveikio klimatui neutralumą;

PABRĖŽIA, kad Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalies c punktas, kuris yra itin svarbus siekiant sustiprinti pasaulinį atsaką į klimato kaitą, užtikrinant, kad finansavimo srautai atitiktų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo trajektoriją ir klimato kaitos poveikiui atsparią plėtrą, yra ir tikslas, ir kritinės svarbos veiksnys siekiant kitų susitarimo tikslų; AKCENTUOJA, kad vedant Šarm aš Šeicho dialogą svarbu surengti esminį pasikeitimą nuomonėmis, kad būtų galima geriau suprasti 2 straipsnio 1 dalies c punkto taikymo sritį ir jo papildomumą su Paryžiaus susitarimo 9 straipsniu¹; kartu PAKARTOJA, kad reikia parengti naują specialų darbotvarkės punktą dėl 2 straipsnio 1 dalies c punkto ir pradėti šį darbą Paryžiaus susitarimo Šalių konferencijos 5-ajame susitikime, kad Šalys galėtų aptarti, kaip pasiekti tame straipsnyje nustatytą tikslą; TIKISI plataus užmojo ir ateities perspektyvomis grindžiamų bendro pažangos įvertinimo Šalių konferencijoje COP28 rezultatų: be kita ko, turėtų būti duoti aiškūs signalai dėl esminio pasaulio ekonomikos, finansų rinkų ir investicijų pokyčio, į ekonominius ir finansinius sprendimus vietos ir pasaulio mastu, taip pat į nacionalinius biudžetus ir plėtros finansavimo sistemą integruojant klimato kaitos aspektą;

¹ 9 straipsnyje reikalaujama, kad išsivysčiusios valstybės, susitarimo Šalys, sutelktų ir teiktų klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos skirtus finansinius išteklius besivystančioms valstybėms, susitarimo Šalims, o kitos Šalys tai padaryti yra raginamos.

3. PAKARTOJA, kad ES ir jos valstybės narės tvirtai remia Paryžiaus susitarimo plataus užmojo įgyvendinimą bei finansinių srautų suderinimą su Paryžiaus tikslais ir imasi šiuo atžvilgiu ryžtingų veiksmų; PRIMENA, kad veiksmai ES lygmeniu, be kita ko, siekiant įgyvendinti 2 straipsnio 1 dalies c punktą, yra grindžiami išsamiu politikos ir priemonių rinkiniu pagal Europos žaliąjį kursą, įskaitant, be kita ko, esamus išteklius pagal ES daugiametę finansinę programą, tarp jų – Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“, programas pagal laikiną ekonomikos gaivinimo priemonę „NextGenerationEU“, planą „RePowerEU“, ES ATLPS inovacijų fondą, Modernizavimo fondą ir programą „InvestEU“ – visomis šiomis programomis ir priemonėmis įsipareigojama 30 % ar daugiau jų išlaidų skirti vidaus ar tarptautiniams klimato politikos veiksams remti; su pasitenkinimu ATKREIPIA DĖMESĮ Į 2023 m. pagal 55 % tikslo priemonių rinkinį patvirtintus teisėkūros procedūra priimamus aktus, kuriais ES politika suderinama su jos įsipareigojimu iki 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, ir ne vėliau kaip iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, be kita ko, visų pirma stiprinant anglies dioksido apmokestinimo vaidmenį, kad jis pasiektų tokį lygį, kuris atitiktų Paryžiaus susitarime nustatytą temperatūros tikslą;
4. PABRĖŽIA, kad skatinti, telkti ir lengvinti finansavimą privačiojo sektoriaus lėšomis ir privačiąsias investicijas yra būtina ir kad tai papildo viešuosius kovos su klimato kaita finansavimo išteklius ir veiksmus, nes privatusis sektorius turės prisiimti didžiausią reikiamų investicijų dalį; su susirūpinimu ATKREIPIA DĖMESĮ Į tai, koku mastu finansavimu privačiojo sektoriaus lėšomis šiuo metu vis dar remiama su Paryžiaus susitarimu nesuderinama veikla, ypač iškastinio kuro sektoriuje; taip pat ATKREIPIA DĖMESĮ Į vis dar taikomas aplinkai kenksmingas subsidijas ir kitas paskatas; RAGINA privačiuosius subjektus suderinti savo finansinius srautus su Paryžiaus susitarimo tikslais;

ATKREIPIA DĖMESĮ į naują ES tvaraus finansavimo sistemos priemonių rinkinį, kuriuo siekiama toliau stiprinti ir lengvinti privačiojo ir finansų sektorių veiksmus siekiant iki 2050 m. pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ir tvarios ekonomikos, įskaitant pasiūlymą dėl Aplinkos, socialinių ir valdymo reitingų reglamento, Rekomendaciją dėl pertvarkos finansavimo ir tolesnį ES taksonomijos išplėtimą į ją įtraukiant ypatingos svarbos ekonominę veiklą; PAKARTOJA, kad norint užkirsti kelią neigiamam poveikiui būtina užtikrinti reikšmingos ir reguliavimo srities su klimatu susijusios rizikos skaidrumą ir kad jį užtikrinus gali būti atlyginama geriausių rezultatų pasiekusiems subjektams; AKCENTUOJA, kad priimti įmonėms skirti Europos tvarumo atskaitomybės standartai, ir PAŽYMI jų sąveikumą su neseniai paskelbtais Tarptautinių tvarumo standartų valdybos pasauliniais pagrindiniais standartais;

5. PALANKIAI VERTINA pastarojo meto Finansų ministrų koalicijos dėl klimato politikos veiksmų darbą, įskaitant ataskaitą „*Finansų ministerijų vaidmens stiprinimas skatinant klimato politikos veiksmus*“, kurioje nurodyta daug įvairių būdų, kaip finansų ministerijos gali padėti integruoti klimato politikos veiksmus į ekonominę, fiskalinę ir finansų politiką; PAŽYMI, kad toks klimato aspekto integravimas taip pat gali padėti aktyviau telkti privačius, vidaus ir tarptautinius išteklius; REMIA G20 tvaraus finansavimo veiksmų gairių įgyvendinimą siekiant padidinti tvaraus finansavimo mastą, remiant Darbotvarkę iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarimo tikslus;

6. PRIMENA ES ir tarptautines iniciatyvas siekiant sutelkti investicijas, kuriomis sudaromos sąlygos teisingai ir tvariai pertvarkai, kartu remiant klimato politikos veiksmus besivystančiose šalyse; šiuo atžvilgiu ATKREIPIA DĖMESĮ į Aukšto lygio ekspertų grupės dėl tvaraus finansavimo masto didinimo mažų ir vidutinių pajamų šalyse preliminarias rekomendacijas ir į tai, kad ji ragina taikyti ES integruoto strateginio bendradarbiavimo modelį, kuriame dalyvautų įvairūs pagrindiniai ES subjektai iš valstybių narių vyriausybių, Europos investicijų bankas (EIB), plėtros finansų įstaigos, paramos teikėjai, ES investuotojai ir ES įmonės; PRIMENA, kad ES jau eina šiuo keliu taikydama strategijoje „Global Gateway“ įtvirtintą Europos komandos požiūrį, pagal kurį ji ketina 2021–2027 m. laikotarpiu sutelkti iki 300 mlrd. EUR investicijų tvariams ir aukštos kokybės projektams vykdyti, atsižvelgdama į šalių partnerių poreikius ir užtikrindama ilgalaikę naudą vietos bendruomenėms;
7. PAŽYMI, kad šis integruotas strateginis modelis yra veiksnys, paskatinęs pastarojo meto svarbias iniciatyvas, tokias kaip Teisingos energetikos pertvarkos partnerystės su Pietų Afrika, Indonezija, Vietnamu ir Senegalu kartu su G7+ partneriais, pagal kurias sukuriamą kritinė masė ir sutelkiamas plėtros finansavimas bei privatusis finansavimas, kad būtų paspartinta energetikos pertvarka pereinant prie nulinio grynojo išmetamųjų teršalų kiekio, paspartinant ankstyvą daug teršalų išmetančių išteklių atsisakymą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, kartu remiant teisingą pertvarką paveiktoms bendruomenėms; AKCENTUOJA ES pasaulinę žaliųjų obligacijų iniciatyvą, pagal kurią EIB vadovauja partnerių, įskaitant visų pirma valstybių narių plėtros finansų įstaigas, konsorciui – jie įsipareigojo skirti apie 1 mlrd. EUR, kad padėtų šalims partnerėms sutelkti privatų kapitalą tvariams projektams vykdyti; PALANKIAI VERTINA ES ir Afrikos Sąjungos COP27 inicijuotą Europos komandos iniciatyvą dėl prisitaikymo prie klimato kaitos ir atsparumo Afrikoje, pagal kurią bus sujungtos esamos ir naujos daugiau kaip 1 mlrd. EUR vertės programos ir Europos Komisija bei kelios valstybės narės bendromis jėgomis sieks prisitaikymo prie klimato kaitos Afrikoje, ir LAUKIA jos įgyvendinimo;

8. dar KARTĄ PATVIRTINA tvirtą ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą siekti bendro tikslo – iki 2025 m. kasmet sutelkti 100 mlrd. USD vertės kovos su klimato kaita finansavimą, atsižvelgiant į prasmingus klimato kaitos švelninimo veiksmus ir įgyvendinimo skaidrumą, TIKISI, kad šis tikslas bus pasiektas 2023 m., ir PRIMYGTINAI RAGINA visas kitas atitinkamas šalis dėti daugiau pastangų šioje srityje; PRIMENA, kad ES, įskaitant jos valstybes nares ir EIB, labiausiai prisideda prie viešojo kovos su klimato kaita finansavimo, skirto besivystančioms šalims visame pasaulyje, ir PAKARTOJA įsipareigojimą toliau užtikrinti teisingą jų dalį ir didinti kovos su klimato kaita finansavimo ir biologinės įvairovės finansavimo sinergiją; PAKARTOJA, kad ES konstruktyviai dalyvauja svarstant naują kolektyvinį kiekybinį tikslą pagal Paryžiaus susitarimą; PRIPAŽĮSTA, kad viešųjų finansų teikimas yra svarbus naujo kolektyvinio kiekybinio tikslo komponentas, ir PRIMENA, kad naujas kolektyvinis kiekybinis tikslas turi būti nustatytas vykdant prasmingus klimato kaitos švelninimo veiksmus ir užtikrinant įgyvendinimo skaidrumą, atsižvelgiant į besivystančių šalių poreikius ir prioritetus; PABRĖŽIA, kad naujas kolektyvinis kiekybinis tikslas turėtų atspindėti pasaulines pastangas sutelkti kovos su klimato kaita finansavimą iš visų šaltinių ir suinteresuotųjų subjektų – viešųjų, privačiųjų, vidaus ir tarptautinių, o išsivysčiusios šalys ir toliau turėtų imtis iniciatyvos dedant šias pastangas; primygtinai RAGINA surengti diskusiją, kuria būtų siekiama išplėsti prie naujo kolektyvinio kiekybinio tikslo prisidedančių subjektų bazę, ir RAGINA visas Paryžiaus susitarimo šalis prisidėti prie šių pasaulinių pastangų atsižvelgiant į jų finansinius pajėgumus; PABRĖŽIA, kad naujas kolektyvinis kiekybinis tikslas turėtų būti nustatytas atsižvelgiant į finansinių srautų suderinimą su ilgalaikiais Paryžiaus susitarimo tikslais ir prie jo prisidėti, todėl jo turinys, struktūra ir transformacinis poveikis turėtų atitikti šį tikslą;

9. DAR KARTĄ PATVIRTINA ES ir jos valstybių narių pasiryžimą imtis tolesnių veiksmų atsižvelgiant į Glazge vykusios COP26 raginimą bent padvigubinti, palyginti su 2019 m. lygiu (remiantis EBPO duomenimis), išsivysčiusių šalių besivystančioms šalims teikiamą bendrą prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimą, taigi, iki 2025 m. skirti 40 mlrd. USD, siekiant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos pusiausvyros, reguliariai bendradarbiaujant su kitomis Šalimis; PABRĖŽIA, kad svarbu nukreipti prasmingą paramą skurdžiausioms ir pažeidžiamiausioms šalims ir bendruomenėms, pavyzdžiui, mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms; TIKISI bendradarbiauti su besivystančiomis šalimis partnerėmis, kad būtų pagerintos galimybės gauti prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimą, be kita ko, planuojant veiklą ir rengiant nacionalinius biudžetus pirmenybę teikiant prisitaikymui prie klimato kaitos ir stebint su prisitaikymu susijusias išlaidas jų nacionalinio biudžeto cikluose, taip pat kad būtų išlaikytas aukšto lygio bendradarbiavimas su partneriais, kurie galėtų suteikti ir palengvinti galimybes gauti finansavimą;
10. PAKARTOJA, kad ES ir jos valstybės narės konstruktyviai dirbs siekdamos sėkmingų COP27 pavesto darbo, susijusio su naujomis finansavimo priemonėmis, įskaitant fondą, skirtomis padėti besivystančioms šalims, kurios yra ypač pažeidžiamos, reaguoti į nuostolius ir žalą, susijusius su neigiamu klimato kaitos poveikiu, rezultatų, ir PABRĖŽIA, kad tokia parama turėtų būti derinama su prisitaikymo ir atsparumo paskatomis ir yra svarbi mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms; PABRĖŽIA, kad nustatytomis naujomis finansavimo priemonėmis turi būti užtikrintas koordinavimas ir papildomumas su esamomis finansavimo priemonėmis pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir Paryžiaus susitarimą ir kitomis finansavimo priemonėmis;

RAGINA partnerius iš visų regionų, kurie gali tai padaryti, išplėsti savo paramą, pripažįstant, kad reikia įvairių šaltinių, ir todėl remiantis esamais šaltiniais, fondais, procesais ir iniciatyvomis bei juos papildant, kad būtų užtikrintas geresnis koordinavimas ir panaikintos nustatytos prioritetinės svarbos spragos esamoje finansavimo aplinkoje; PRIMENA, kad ES valstybės narės aktyviai prisideda prie pasaulinių iniciatyvų, kuriomis siekiama didinti ir gerinti neturtingų ir pažeidžiamų asmenų apsaugą, teikdamos didesnę ir kokybiškesnę iš anksto nustatytą finansavimą, skirtą su klimatu susijusioms nelaimėms įveikti, ir sudarydamos jam palankesnes sąlygas;

11. siekiant padidinti pasaulinius finansavimo srautus, kad būtų patenkinti visų šalių, visų pirma besivystančių šalių, poreikiai ir įgyvendinti jų prioritetai, PALANKIAI VERTINA pastarojo meto pokyčius, taip pat reaguojant į COP27 raginimą ir kitas pastarojo meto iniciatyvas – pagal jas daugiašaliai plėtros bankai ir tarptautinės finansų įstaigos primygtinai raginami reformuoti daugiašalių plėtros bankų praktiką, prioritetus, viziją ir modelį, kad būtų sprendžiama ekstremalios pasaulinės klimato situacijos problema; ATKREIPIA DĖMESĮ į pastaruoju metu padarytą pažangą įgyvendinant Pasaulio banko raidos veiksmų gaires, visų pirma pažangą, padarytą stiprinant reagavimo į krizes priemones; PRITARIA plataus užmojo G20 veiksmų gairėms dėl G20 Daugiašalių plėtros bankų kapitalo pakankamumo sistemos (CAF) peržiūros rekomendacijų įgyvendinimo ir ATKREIPIA DĖMESĮ į tose veiksmų gairėse numatytą galimą papildomą maždaug 200 mlrd. USD vertės skolinimo manevringumo maržą per ateinančią dešimtmetį, remiantis pradinėmis įgyvendinamomis ir svarstomomis CAF priemonėmis, įskaitant 2023 m. pavasario susitikimuose priimtą dokumentų rinkinį, pagal kurį per ateinančius dešimt metų Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko skolinimo pajėgumas turėtų būti padidintas 50 mlrd. USD; RAGINA daugiašalius plėtros bankus toliau daryti pažangą įgyvendinant CAF rekomendacijas, kartu užtikrinant jų ilgalaikį finansinį tvarumą, tvirtus kredito reitingus ir privilegijuotojo kreditoriaus statusą;

PRIPAŽĮSTA daugiašalių plėtros bankų pastangas toliau dėti plataus užmojo pastangas stiprinti savo suderintą atsaką į pasaulinius iššūkius, įskaitant klimato kaitą, kaip parodė, *inter alia*, aukščiausiojo lygio susitikimas dėl naujo visuotinio finansavimo pakto; PALANKIAI VERTINA tai, kad dešimt daugiašalių plėtros bankų pradėjo taikyti bendrą naujų operacijų suderinimo su Paryžiaus susitarimu metodiką, o Pasaulio banko grupė paskelbė apie procesą, kurio tikslas – geriau integruoti kovos su klimato kaita finansavimo poveikį dedant prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo pastangas į naujus projektus;

12. atsižvelgdama į tai, RAGINA daugiašalius plėtros bankus ir kitas plėtros finansų įstaigas, taip pat eksporto kreditų agentūras kuo greičiau laipsniškai nutraukti iškastinio kuro energetikos sektoriaus projektų finansavimą; PAKARTOJA SAVO PRAŠYMĄ, skirtą Europos Komisijai, pasiekti susitarimą EBPO dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų iškastinio kuro energetikos sektoriaus projektams nutraukimo; kol laukiama susitarimo EBPO, PRIMENA valstybių narių ketinimą savo nacionalinėje politikoje iki 2023 m. pabaigos nustatyti savo moksliškai pagrįstus terminus, iki kurių turi būti nutraukti oficialiai remiami eksporto kreditai iškastinio kuro energetikos sektoriaus projektams, nebent esama tam tikrų aiškiai apibrėžtų aplinkybių, kuriomis laikomasi šilimo ribojimo iki 1,5 °C ir prisidedama prie Paryžiaus susitarimo tikslų; PALANKIAI VERTINA EBPO susitarimo dėl eksporto kreditų modernizavimą, sukuriant papildomų paskatų remti įvairesnius klimatui nekenkiančius sandorius;

13. PALANKIAI VERTINA suteiktą impulsą ir ITIN PALANKIAI VERTINA įspūdingą svarstymų produktų ir iniciatyvų, pateiktų aukščiausiojo lygio susitikime dėl naujo visuotinio finansavimo pakto, rinkinį, be kita ko, susijusių su tuo, kokių veiksmų imtis reaguojant į didėjančios skolos aplinkybes, su klimato krize, geresniu lengvatinio finansavimo panaudojimu, papildomo privataus kovos su klimato kaita finansavimo svėrto poveikiu ir (arba) naujų finansavimo šaltinių atvėrimu šalims, kurios labiausiai susiduria su klimato kaita; TIKISI, kad bus toliau svarstomi keli svarbūs klausimai, aptarti aukščiausiojo lygio susitikime;
14. AKCENTUOJA *Ragimą imtis veiksmų siekiant suderinti anglies dioksido rinką su Paryžiaus susitarimu*, paskelbtą aukščiausiojo lygio susitikime dėl naujo visuotinio finansavimo pakto, kuriuo siekiama užtikrinti, kad būtų išnaudotas tvirtos struktūros, didelio vientisumo vidaus ir tarptautinių anglies dioksido rinkų potencialas skatinti būtiną išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą, ir kuris, jei būtų įgyvendintas, galėtų sukurti didelius finansinius srautus klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, taip remiant visus Paryžiaus susitarimo tikslus; PRAŠO kitų šalių prisijungti prie Raginimo ir jį įgyvendinti kartu su 31 iš pradžių jį pasirašiusia šalimi ir PRIMENA, kad panašūs principai yra remiami 2023 m. gegužės mėn. G7 aukščiausiojo lygio susitikime patvirtintame pareiškime dėl didelio vientisumo anglies dioksido rinkos principų;
15. PRAŠO Europos Komisijos pateikti 2022 m. tarptautinių kovos su klimato kaita finansavimo srautų iš ES, be kita ko, iš jos valstybių narių ir Europos investicijų banko, apžvalgą, kad Taryba ją galėtų patvirtinti prieš UNFCCC COP28.